Vásárhelyi színpad

HŰSÉG

Szabó Lajos-darab, marosvásárhelyi színészek, Tompa Miklós-rendezés: hosszú évek alkotó gyakorlatában a csapat úgy összeszokott, hogy előre meg lehetett volna mondani, mit produkálnak, mint ahogy azt is megjósolhatta volna bárki, hogy sikert aratnak.

Időszerű téma, mindnyájunkat érdeklő kérdés, elvi állásfoglalást sürgető — már a címben ott vibráló — alapeszme. A hősök is kortársaink, szinte személyes ismerőseink — családi konfliktusuk messzemenően közügy.

Szabó Lajos köztudomásúlag nem a színpadias meghökkentés, az elkápráztatás embere. Eleve sejtjük, hogy a körorvos férj meg a jogtanácsos feleség viaskodásában a hitvesi-szülői-honpolgári helytállás megtestesítője, Tamás István nyeri meg a pert. Klára ugyanis bonyolultabb lélek, de laposabb tarisznyával útnak eresztett színpadi alak. Válni akarása még csak érthető. Kivándorlási szándéka siralmas ámokfutás, merő hóbort, sőt: miután egyetlen fiukról megtudja, hogy gyógyíthatatlan beteg — lélektani szempontból képtelenség, nonszensz. Apránként előkészített váratlan fordulat, valóságos coup de théâtre vágja el a gordiuszi csomót: a negyedik felvonásban beállít az anyagilag-erkölcsileg csődbe jutott amerikai nagybácsi, és pontot tesz férj és feleség viaskodása után. Klára most már ha akarna, sem mehetne sehova; szülőföldjén, családi körén kívül nincs számára hely.

Híven az említett csapatszellemhez, a színészek megteszik a magukét. Csorba András elsősorban és főhelyen. Megnyerő, tiszta, külsőleg-belsőleg igazi körorvost alakít: a szavait gondolat fűti, a gondolatait — érzés; magabiztos etikai tartása egy egész világ, a mi világunk egészséges légkörét árasztja. Mellette Zoltán (a fiú) és Ágnes (egészségügyi nővér) él igazán a színpadon. Hunyadi László dacos-kedves, háborgó és egyben ragaszkodó — ahogy a „szerepkora" megköveteli. Bálint Márta kis színfoltból kreál érző-gondolkodó embert, élő figurát. (Ideje lenne kiszabadítani a pehelysúlyú feladatok szorítójából.) Íróilag kevéssé körvonalazott a Béla-Angéla kettős: mérnöki státusukat nem hisszük el — széllelbéleltségüket igen; hogy miért kell a karikatúra határát súrolniok, azt egyedül Ferenczy Csongor meg Borbáth Ottilia (no meg a rendező) mondhatná meg. Illik viszont a csipetnyi humor Berta nénihez (Szabó Duci), és nem zavar a harsány komédiázás Gyarmati István játékában: „Forintos bácsi" minden jelenése derűs, felvillanyozó mozzanat, kitűnően ellenpontozva az amerikai nagybácsi sorsát, amely kifeslik Nagy József alakításából... Ahogy erőssége, tartópillére az előadásnak Csorba András — úgy sebezhető pontja Klára szerepében Mende Gaby. Több lelemény, elmélyültebb játék hitelt szerezhetne a figurának, jobban át tudná hidalni a (húzásokból eredő?) buktatókat. Mende Gaby alkata és hangskálája — úgy tűnik — elégtelen ehhez; egyetlen drámai kitörését leszámítva, szerepfelfogása végig bizonytalan.

Tompa Miklós vendégrendezőként vitte színpadra a Hűséget. De szemlátomást otthonosan mozog az adott hősök világában, és a színészekből is „kihegedüli" — legtöbb esetben — a kívánt hangot, arcélt, jellemet. Realista látásmódja mindenesetre hasonmása a Szabó Lajosénak — az előadás éppen ezért áll a talpán, művészi; egyedül a félig szatirikus, félig drámai hangvétel bontja meg némileg az egyensúlyt.

Számottevő közönségsiker tanúskodik szerző és társulat alkotó együttműködéséről a Hűség vásárhelyi színrevitelében.

OLÁH TIBOR